

Skupljanje (ne)razvejanog perja ili total srpskog filma

ffsr.rs/Vesti/1704/Skupljanje-nerazvejanog-perja--ili-total.shtml

[SOFEST 2017](#) / [Vesti](#) / Skupljanje (ne)razvejanog perja ili ...

26. Jun 2017.

Ovogodišnji praznik filma podno Kosmaja posvećujemo večnom umetničkom delu Aleksandra Saše Petrovića.

Povodom 50-godišnjice njegovog stupanja u svetsku kuću slavnih u Kanu, poznavao i poštovaoci Petrovićevog stvaralaštva govoriće o njemu kao međašu srpskog i jugoslovenskog filma. Verujemo da ćemo, posle panela u Sopotu, biti bogatiji bar za skice novih odgovora na brojna pitanja o njegovoj ostavštini i o sakupljanju ili razvejavanju perja našeg filma, i naših života, u minulih pet decenija. U tom periodu, a i danas, baš kako je umetničkim simbolima i rečitim iskazima najavio Saša Petrović, na ovim balkanskim prostorima duvali su i duvaju, uglavnom, orkanski vetrovi. (Povetarac je nestao netragom i teško se ko ozbiljan sme usuditi da predvidi koje će buduće generacije imati priliku da osele njegovo milovanje.)

Kazivanja na panelu objaviće jedini preživeli filmski časopis "Filaž", koji izlazi u Nišu, i nedavno pokrenuta "Kinoteka". I ova dva kamička filmske reči su svojevrsna ilustracija društvene nebrige o umetnosti po kojoj nas svet još uvek jasno prepoznaje.

U tim uslovima nastaje aktuelni srpski film čiji ćemo trenutni "total", sačinjen od izbora 20 naslova nastalih između dva Sofesta, prikazati između 4. i 8. jula ove godine u Sopotu. Program bi bio i bogatiji najnovijim vrlo dobrim filmovima da je bilo para za njihovo finalizovanje, te će oni morati da sačekaju sledeće festivalsko izdanje. (Uzgređ, ovogodišnji festivalski mozaik se može razumeti i kao zalaganje za uspostavljanje nacionalnog filmskog festivala, pa i kao kandidatura Sopotu za domaćina...)

Publika svih uzrasta i filmskih ukusa će imati priliku da vidi ukupno 24 filma, od kojih 19 u takmičarskoj konkurenciji, tri dečja i obnovljene legendarne "Skupljače perja" u čast nagrađenih. Stotine umetnika i filmskih radnika predvodi doajen Zdravko Šotra, koji i dalje ispisuje sjajne stranice našeg filmskog letopisa. Iskreno divljenje i počast, kao i minulih godina, umetnicima će iskazati hiljade stalnih i povremenih meštana, kosmajskih vikendaša. Neće izostati ni tradicionalni vatromet, a svečanost će ulepšati KUD Sopot i ansambl O đila.

U Galeriji Centra za kulturu u Sopotu, čiji kolektiv čine vredni festivalski poslenici, biće postavljena izložba posvećena "Skupljačima perja" i Saši Petroviću.

Ovo je prilika da istaknemo pionirsku ulogu Jugoslovenske kinoteke u očuvanju neprocenjivog kulturnog nasleđa. Nova kopija "Skupljača perja" i njeno prikazivanje na "Kan-klasiku" samo je poslednji primer u velikom nizu. Ujedno, Odbor Sofesta zahvaljuje Kinoteci i Filmskom centru Srbije jer su, uz Grad Beograd i Opštinu Sopot, dali veliki doprinos u organizovanju ovogodišnjeg festivala.

Autor ovih redova se koristi prilikom da u mozaik emocija priloži sećanje na 28. april 1994. godine, kada je u Sava centru u Beogradu, održana svečana premijera poslednjeg filma Saše Petrovića. Uvek ću se sećati gromoglasnog aplauza, koji sam doživio kao neizmernu tugu, kada je pročitano njegovo pismo sa bolesničke postelje u Parizu:

"Neću biti na premijeri "Seoba", filma koji smatram svojim životnim delom", pisalo je u tom pozdravnom pismu beogradskoj publici. Sudbina će pokazati da je to bilo i oprostajno pismo. Nepuna četiri meseca kasnije, 20. avgusta, Aleksandar Petrović se preselio u večnost gde ga je čekao voljeni sin Dragan, kome je posvetio film "Seobe". O velikoj ljubavi i neprebolu zbog tragičnog gubitka sina govorio mi je često dok smo radili "Seobe". Na ispraćaju u Pariz, na lečenje, ispred njegove kuće u Čakorskoj, kada je, kako će se ispostaviti, krenuo na put bez povratka, još jednom sam u njegovim očima video sjaj velike ljubavi i tuge. Po tome ga pamtim. Bio je Čovek velikog plemenitog srca.

Drugo osećanje, koje nije krio, bila je sreća što će završiti svoje "životno delo" jer je, kako je sam govorio, izgubio svaku nadu. Ništa mu nije bilo teško, uključujući i više putovanja u Pariz gde je urađena laboratorijska obrada i bioskopska kopija filma.

Dužan sam da podsetim da je film završen zahvaljujući Radio televiziji Srbije i novcu gospodina Milana Pejića, čije ulaganje nikada nije nadoknađeno, pa neka ostane zabeleženo da je to bio poklon bez koga naša filmska baština ne bi imala film "Seobe", uključujući i dvodelnu TV verziju, koje je završio veliki autor Aleksandar Saša Petrović. Taj čin ga je usrećio i, bar malo, ublažio posledice nepravdi koje su mu učinjene tokom rada na ovom velikom projektu. Ali, to je već druga tema.

Lično sam ponosan što sam imao sreću da sarađujem sa velikim umetnikom i Čovekom u njegovom poslednjem filmskom poslu i što, sa Milanom Pejićem, potpisujem produkciju "Seoba", a ovo sećanje prilažem umesto pozivnice na skup posvećen međašu srpskog i jugoslovenskog filma.

Dobrodošli na Sofest broj 46.

Aleksandar Avramović, član Odbora Sofesta, zadužen za program